

- Paberleht
- Kõik uudised
- Arhiiv
- Uudiste top
- Fotod
- Videouudised
- Lugejalt lugejale
- Blogid
- Ilm
- TV

Teadlaste väitel seab prügi põletamine tervise ohtu

15. mai 2007

Paber | Trüki

Autor: Ülle Toode

Itaalia nanopatoloogid väidavad, et soojuselektrijaamad kahjustavad tervist, kuna nende saaste sisaldab tillukesi nanoosakesi, mis põhjustavad vähkkasvajaid.

Eriti ohtlikud on prügipõletusjaamad, mis paiskavad muu hulgas õhku ohtralt nanosuurusjärgus raskemetalle ja teisi väga mürgiseid ühendeid, nagu vähki tekitav polükloorbifenüül ja imetajate viljakust vähendavad dioksiinid.

Teadusasutusi, kus peenosakeste patoloogilist toimet uuritakse, on väga vähe. Üks niisugune asub Itaalias Modenas, Po madalikul, mis on Saksamaa Ruhri tööstuspiirkonna kõrval inimtegevuse tagajärjel üks enim saastunud piirkondi Euroopas. Maailma terviseorganisatsiooni WHO andmetel on inimeste keskmine eluiga seal õhusaaste tõttu kolm aastat lühem.

Kõige tõsisem põletusjaamade vastane argument on Itaalia nanoteadlaste väitel nanotasemel saastet blokeerivate filtrite puudumine.

Itaalia omavalitsused kavatsevad näiteks kulutada suuri summasid, et ühissõidukitesse peensaaste püüdureid paigaldada. Nanopatoloog Stefano Montanari kinnitab, et kõik niisugused filtrid on pettus, sest neis põletatakse kümne mikroni suurused (PM10) osakesed kõrgel kuumusel väiksemateks 2,5- või 1-mikronilisteks osakesteks, mida ükski olemasolev filter kinni ei pea.

Kui põletustemperatuur on madalam, tekivad vähemalt suuremad jääkosakesed, mille inimese bronhid kinni peavad, ning me köhime need välja.

Euroopa Liidu nõuded kohustavad seni vaid PM10-osakeste hulka kontrollima.

Modena ülikooli professor Antonietta Gatti ütleb samas Eesti Päevalehele, et ka seadusteloojad ei kahtle enam nanosaaste ohtlikkuses, kuna EL on õhusaaste piirnormide määratlemisel liikumas PM10-lt PM2,5-le.

Vähki haigestumine sageneb

Kuid seegi polevat piisav. Gatti uuringud tõestavad, et mida pisemad on osakesed, seda agressiivsemad need on. "Eriti ohtlikud on ühest mikronist väiksemad osakesed, mida kõrgtemperatuuril põletamise põhimõttel toimivatest mootoritest ja jõujaamadest õhku paiskame. Need on minutiga meie kopsus ja tunni ajaga maksas või mujal kudedes," räägib Gatti.

Nanopatoloogia on väga uus valdkond ja Itaalias on palju neidki, kes Gatti ja Montanari tööd kritiseerivad, väites, et tegu on vaid esialgsete kinnitamata uurimustulemustega.

Kuid ka Firenze ülikooli teadlane Annibale Biggeri väidab, et jäätmepõletuse ja vähkkasvajate esinemissageduse vahel on kindlaks tehtud selge seos. "Vähkkasvaja väljaarenemiseks kulub vähemalt 15 aastat. Firenze ja Prato kandis – piirkondades, kus asuvad jäätmepõletusjaamad – on lümfisüsteemi kasvajate osakaal kümne aastaga tõusnud 85 protsenti," ütleb Biggeri.

Itaalias on alanud üleriigiline prügipõletusjaamade vastane kodanikuliikumine.

